

Initiativärende

Regionstyrelsen

2026-03-17



Extern kriskommission inom psykiatri i Västra Götalandsregionen för ökad tillgänglighet och patientsäkerhet

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslås besluta följande:

Regiondirektören får i uppdrag att skyndsamt tillsätta en extern kriskommission inom psykiatri med berörda verksamheter, professioner och relevanta aktörer i syfte att skapa samsyn kring problemens omfattning, analysera grundorsakerna och föreslå konkreta åtgärder för ökad tillgänglighet och patientsäkerhet.

Bakgrund

Under den senaste tiden har vi kunnat ta del av flera allvarliga händelser kopplade till psykiatri på Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Det handlar om uppmärksammade brister inom både vuxenpsykiatri och tvångsvården, där det framkommit riktad skarp kritik och där medarbetare vittnat om allvarliga missförhållanden. Utöver den allvarliga situationen inom vuxenpsykiatri och tvångsvården på Sahlgrenska där Justitieombudsmannen riktad mycket allvarlig kritik, finns ett antal händelser som väcker stor oro.

- Antalet vårdplatser inom psykiatri har minskat, vilket kan befaras leda till ökade värdköer och att patienter i behov av vård avvisas.
- De stängda slutenvårdsplatserna inom barn- och ungdomspsykiatri vid Norra Älvsborgs sjukhus och Skaraborgs Sjukhus har lett till att patienter hänvisats till Södra Älvsborgs Sjukhus och Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Nu vittnas om en ohållbar situationen bland annat i Borås, med oacceptabelt långa väntetider till terapi och hjälp för barn och unga som mår dåligt, med ökad medicinering som följd.
- Antalet slutenvårdsplatser för ätstörningar har minskat från mars 2022 till 2025.
- Medarbetare vittnar om att det råder en tystnadskultur i verksamheten.

Detta är några exempel som visar på att omedelbara åtgärder krävs för att regionen ska klara av att trygga den psykiatriska vården.

Vi kan i sammanhanget också konstatera att när psykiatrin sviker och inte förmår erbjuda barn och unga hjälp i tid så riskerar det att öka allvarligheten och komplexiteten i den psykiska ohälsan. Det får stor påverkan på det fysiska och sociala välbefinnandet inte minst avseende skolan med ett antal hemmasittare.

Även ätstörningsvården i Västra Götalandsregionen uppvisar stora svårigheter med att erbjuda vård i rätt tid. För personer med ätstörningar är kontinuitet livsavgörande, och avbrott i vården kan få mycket allvarliga konsekvenser för patientsäkerheten. Otydliga vårdflöden inom ätstörningsvården innebär att patienter bollas mellan nivåer snarare än att de får den vård de behöver. Kapaciteten att ta hand om denna sköra patientgrupp har under de senaste åren förvärrats med färre vårdplatser och utförare.

Utöver de allvarliga bristerna i tillgänglighet och patientsäkerhet framkommer återkommande vittnesmål från medarbetare inom psykiatrin om en utbredd tystnadskultur. Medarbetare beskriver en rädsla för repressalier vid kritik mot arbetsmiljö, ledning eller vårdens organisering. Än en gång ser vi tendenser inom Västra Götalandsregionen där problem inte lyfts öppet av rädsla för konsekvenser, vilket allvarligt försvårar förbättringsarbete och riskerar att dölja brister som påverkar både patienter och personal. En sådan kultur är oacceptabel i en offentlig verksamhet som ytterst ansvarar för människors liv och hälsa. En trygg vårdmiljö förutsätter att medarbetare kan rapportera brister, föreslå förbättringar och slå larm när verksamheten inte fungerar.

Detta sammantaget visar att situationen inte kan hanteras genom enskilda punktinsatser. Det krävs ett samlat, kraftfullt och transparent grepp för att vända utvecklingen.

Bekymren har vuxit under lång tid och löses inte över en natt. För att bygga upp psykiatrin på ett hållbart sätt, täppa till glappen i vårdkedjan och återupprätta både patienternas trygghet och medarbetarnas förtroende behövs en gemensam kraftsamling. Därför behöver Västra Götalandsregionen tillsätta en extern kriskommission inom psykiatrin med berörda verksamheter, professioner och relevanta aktörer, i syfte att skapa samsyn kring problemens omfattning, analysera grundorsakerna och föreslå konkreta åtgärder för ökad tillgänglighet och patientsäkerhet.

Lars Holmin (M)

Vice ordförande regionstyrelsen